

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDNING

för

KONST, SLÖJD OCH HUSHÅLLNING.

N:o 35. } Tryckt hos G. Löwensköld. Göteborg. { 1834
30 Aug.

Pittoresk Resa.

En artist eller konstnär såges göra en pittoresk resa, när han reser i afsigt att studera naturen i alla dess alster, tillegna sig dess skönaste situationer, utsigter, landskap och trakter; skildra inbyggarnas seder, vanor, kostumer, ortens fornminnen och hvarje frapperande föremål, som hans goda smak säger honom skola göra effekt i taflan. Resultatet af en sådan resa bör vara: först egen undervisning, och dernäst att i tjenliga beskrifningar, åtföljde och upplyste af målningar och gravyrer, troget teknade efter naturen, framställa för åskådaren de märkvärdigheter, som förtjena närmare uppmärksamhet och kännedom. Af resor i denna våg, som blifvit utgifne med all typografisk och artistisk prakt, under loppet af de sist förflutna 50 åren, har man ett stort antal. De Saint-Nons pittoreska resa i Neapel och Sicilien, Cassas i Italien, Hodges i Indien, Geisslers i Ryssland, och Denons i Egypten vill man endast här hafva nämnde såsom kostbara och väl utförda mästerverk i den pittoreska vågen. Sverige och Norrige, som i det fallet erbjuda det vidsträcktaste fält för penseln och grafstickeln, vänta på bättre tider och verksammare uppmuntran, för att med sina öfverraskande naturscener förväna amatörerna af det nordiskt vilda och sköna.

Vignett

kallar man de små gravyrer, som pryda böcker, och isynnerhet få plats på titelblad och vid början af boken, samt ofta vid hvar nytt kapitel eller afdelning. I allmänhet gifver man numera detta ord en alltför vidsträckt bemärkelse. Enligt dess etymologi, betyder det blott de figurer, som dekorera öfra kanten af bladet, och som i forntida handskrifter finnas målade, merendels i form af viarankor eller vinradsblad, hvaraf Fransmännen också tillskapat namnet, som är ett diminutivum af *vigne*. Sedan Boktryckerikonsten hlef uppfunnen, har man, i stället för gravyrer, brukat ornamenten, skurna i trä, och slutligen åtnöjt sig med blotta strek och linier, och stundom med hopfogningar af så kallade rösgener. Således har benämningen blifvit bibehållen, fast saken försvunnit, och motsvarar nu i allmänt tal vignetten det slags gravyrer, som Fransmännen kalla en *taille-douce*. Föröfrigt är vignetten alldeles motsatsen till den så kallade *cul de lamp*, hvilken endast användes vid slutet af boken, kapitlen eller afdelningarna. Dessa prydnader skåras förträffligt i trä i England, där flera Konstnärer gått ganska långt i den vägen.

Nyttig uppgift för Skeppsredare.

Ingenjören och Architekten Hr. Kranzius i Aurich har lemnat efterstående uppgift om fartygs beslagning med sölldäder i stället för koppar eller zink. Man besläår fartyget, så djupt det går, när det är lastadt, med sölldäder. Spiken skola vara af koppar, med temligt breda, platta hufvuden, derföre att kopparen står längre emot än jernet, som snart bortfråtes af rost. Spik af zink äro likväl bättre. Ett på detta sätt beslaget fartyg håller sig ständigt tätt, och seglar mycket snabbare, emedan lödret,

som alltid är glatt, gör mindre motstånd mot vattnet. Ej öfverofredas det af sjömaskar, hvilka ej kunna födraga laddrets lutartiga bittra lukt. Laddret varar i flera år. Bevis derpå lemman laddret, hvarmed man vanligen öfverdrager skeppspumpar. Sedan laddret blifvit påspikadt, öfverstrykes det 2 till 3 gånger med stenkolsjåra, hvarigenom det blir ganska glatt och varagtigt. I Norra Amerika har man redan använt detta beslagningssätt på fartyg, och funnit, att de på långa sjöresor till Europa, China o. s. v. blifvit de bästa seglare. Man bör således med all tillförsigt anmäla denna nyttiga uppfinning hos skeppsbyggmästare och redare, för att deraf göra behörigt bruk.

Om svart Läderfärg. *)

Man tager till detta ändamål ett starkt stenkär, ditsamlar en mängd rostig spik eller annat jernskräp, och slår öfverticka derpå, samt täcker kärlet och låter det stå på ett ställe, hvarest det icke kan frysa; ju längre det får stå, desto svartare blifver färgen. Om något deraf bortdunstar eller torkar, så tillgijutes åter mera ätticka. När man vill bruka den, tages litet i sänder med ett litet jernkär, som bör ligga beständigt deri. Med denna färg kan man svartbeta allt logarfvadt läder. Man brukar äfven ditkasta något gröna valnötsskal, likaledes bitar af karduan och juft, hvarigenom svärtan bättre skall bibehållas, och icke så lätt ändra sig.

Vill man i hastighet göra sig en rätt svart beta, så tages ett glas- eller vdl rent och starkt stenkär, deri lägges något jernfilspån, och två till tre fingers hög vinätticka pågijutes, och står i några timmar i en varm spis, eller på en het kakelugn; man kan äfven straxt koka det på sagta koleld, hvarest det, så snart det kallnat, är färdigt att brukas.

*) Efter tryckt exemplar.

Handwritten signature or mark at the bottom of the page.

Röd färg på Skin. *)

Man tager en hand full fernbock och ett stycke alun af en half valnöts storlek, sätter det i en liten stenpanna, hvilken fylles med hälften ätticka och vatten, på elden, lägger lock derpå och låter den på en sagta koleld koka en fjerdedels timma. Härmed bestrykes skinnet, tills det finnes rödt nog, och nyttjas dertill helst en harfot. Om man tillägger lika så mycket gul bresilja som fernbock, så faller färgen i ponso.

Emot lösa tänder.

När tänderna lossna genom utwertes våld, antingen genom stötar och slag, eller genom peting med orjenliga instrumenter emellan en dålig och en god tand, så kunna de stundom fästas igen, om man nedtrycker dem väl i deras lädor, och fastbinder dem med tarmsträng, vaxadt silke eller sytråd. Patienten måste endast äta lös mat, såsom gröt och soppor, tills de hunnit fullkomligt fastna. — Om tänderna lossnat genom vidfastnad vinsten, är ingen hjälp, förrän denne blifvit undanröjd, och sådant bör ske ju förr dess heldre. — För att konservera sina tänder i det längsta, bör man aldrig äta varm mat, gnida dem och tandköttet med en lindrigt adstringerande dekokt, såsom en svag kinatinktur eller något i samma väg. Fin-siktade alekol med tillägg af litet mycket finstött salt berömmas såsom ett tjenligt tandpulver; ätminstone är det oskyldigt. Fingret är alltid den oskadligaste tandborsten

Några Kåkevexters matnyttiga egenskaper.

Gröna erter och bönor äro både välsmakande och helsosamma, om de insamlas fullmogne och kokas färska samt ätas lindrigt kryddade. En sort, som är mera mjölig, förorsakar väder och är tillika mindre lättsmält.

Sallat, om den ätes rå, fordrar en god mage, isynnerhet om den är af de kylande slagen. Olja och viaättika, behörigt kvalificerade med tillblandad senap, göra den knapt draglig för svaga magar; den är och blir alltid svårsmält.

Spenat ger ett lätt, smakligt, men litet eller intet födande näringsämne. I svaga magar åstadkommer spenat ofta syra och stappar smältningsförmågan. Till förekommande deraf, bör den alltid vara väl bultad och ej för mycket uppblandad med smör.

(Fortsättes.)

*) Efter tryckt exemplar.